

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 100

van **CARINA VAN CAUTER**

datum: 15 november 2019

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) - Europese doelstellingen

De natuur in topconditie houden in heel Europa, dat is het doel van Natura 2000. De streefdatum om alle natuurdoelen te bereiken is 2050.

Natura 2000 is een netwerk van beschermde gebieden, waarmee Europa de achteruitgang van de natuur een halt toeroept. In Vlaanderen wordt dit toegepast door per habitatype of soort zowel een kwantiteits- als kwaliteitsdoel vast te leggen voor elk Natura 2000-gebied. Het eerste geeft aan welke oppervlakte van een bepaalde habitat of welke grootte van populatie wordt nagestreefd. Het tweede geeft aan welke kwaliteitseisen worden gesteld aan het leefgebied van een soort of aan een habitatype. Daarbij wordt aangegeven waarop moet worden geconcentreerd (de prioritaire inspanningen). Op die manier draagt elk gebied bij aan het succes van het Europees netwerk. Hierbij zijn nog enkele termen van belang, zoals instandhoudingsdoelstellingen (IHD's), speciale beschermingszones (SBZ's) en 'zoekzones'.

IHD's voor Europees te beschermen gebieden worden uitgedrukt in termen van behoud- en verbeteropgaven betreffende de kwaliteit, de oppervlakte, de populatieomvang of de verspreiding van de desbetreffende, Europees te beschermen habitats en soorten.

SBZ of speciale beschermingszone is de officiële naam voor een Natura 2000-gebied. Deze gebieden zijn aangeduid om bijkomende kansen te geven aan habitats en soorten die van levensbelang zijn voor de Europese biodiversiteit. Op Europees niveau is afgesproken dat de overheid moet zorgen dat die habitats en soorten duurzaam kunnen overleven. Dat wordt een 'gunstige staat van instandhouding' genoemd. De oppervlakte van een SBZ is in vele gevallen groter dan de oppervlakte die nodig is om al de er aan toegewezen Europese natuurdoelen (de IHD) te realiseren.

Binnen een 'zoekzone' geeft men per Europees te beschermen soort en per Europees te beschermen habitat de perimeter aan die gevrijwaard wordt met het oog op het optimaal plaatsen van de IHD's voor de betrokken speciale beschermingszone in kwestie. Omdat de zoekzones een belangrijk instrument en hulpmiddel zijn voor wat betreft de realisatie van de IHD's, wordt in afwachting gewerkt met zogenaamde voorlopige zoekzones. Deze worden opgesteld per habitatype of cluster van habitatypes en verschillen van de eerste kaart met voorlopige zoekzones zoals verspreid begin 2015.

1. Hoe waren de 'natuurdoelen' bij de start van Natura 2000? Kan de minister een overzicht bezorgen per habitatype en soort? Is het mogelijk hiervan een opsomming

te bezorgen met telkens het gewenste resultaat tegen 2050? Hoe evolueren de oppervlakte-doelstellingen enerzijds en de kwaliteitsdoelstellingen anderzijds jaarlijks?

2. Kan er een lijst met de streefdoelen van de IHD's bezorgd worden? Welke IHD's zitten op schema en welke dienen bijgestuurd te worden? Hoeveel hectare heeft men zo vandaag onder beheer en hoe evolueerde dit cijfer de voorbije jaren?
3. De afgelopen jaren werd verschillende keren de verkleining van de zoekzones in het vooruitzicht gesteld.

Wat is de stand van zaken van dit traject? Werden de zoekzones al verkleind en met hoeveel? Graag een overzicht per habitatype.

4. Op welke manier wordt actief rekening gehouden met de socio-economische impact bij het gericht verkleinen van de zoekzones?

ANTWOORD

op vraag nr. 100 van 15 november 2019

van **CARINA VAN CAUTER**

1. De instandhoudingsdoelstellingen (IHD) (of Europese natuurdoelen of doelen voor Natura 2000) vormen de beschrijving van de doelstellingen die moeten gerealiseerd worden tegen 2050 voor het areaal, de oppervlakte, populaties en kwaliteit van de Europees te beschermen habitats en soorten (en hun leefgebieden) in Vlaanderen. De gewestelijke IHD (G-IHD) zijn vastgesteld door de Vlaamse regering op 23 juli 2010.

In Vlaanderen werden 24 Speciale Beschermingszones (SBZ) afgebakend en aangewezen volgens de Vogelrichtlijn (SBZ-V of Vogelrichtlijngebied), met een gezamenlijke oppervlakte van 98.243 ha of 7,3% van de landoppervlakte. In uitvoering van de Habitatrichtlijn werden er 38 Speciale Beschermingszones afgebakend en vastgesteld (SBZ-H of Habitatrichtlijngebied), met een gezamenlijke oppervlakte van 105.022 ha of 7,8% van de Vlaamse landoppervlakte. Rekening houdende met overlappen tussen Habitat- en Vogelrichtlijngebied, bedraagt de totale oppervlakte aan SBZ (het zgn. Natura 2000-gebied) 166.322 ha of 12,3% van de Vlaamse landoppervlakte. Die gebieden vormen een cruciaal instrument voor het realiseren van IHD in Vlaanderen. Binnen SBZ is het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen prioritair. Voor bepaalde soorten en habitats zijn ook buiten SBZ acties nodig om de G-IHD te kunnen realiseren en die soorten en habitats op Vlaams niveau in een gunstige staat van instandhouding te brengen.

De specifieke instandhoudingsdoelstellingen (S-IHD) zijn op verschillende momenten vastgesteld. Een eerste reeks op 23 april 2014, voor 38 Speciale Beschermingszones (SBZ) afgebakend volgens de Habitatrichtlijn (SBZ-H of Habitatrichtlijngebied) en de ermee overlappende SBZ afgebakend volgens de Vogelrichtlijn (SBZ-V of Vogelrichtlijngebied). Voor twee SBZ-V die niet overlappen met SBZ-H werden S-IHD vastgesteld in 2017, voor een derde in 2019. Voor één SBZ-V waren de S-IHD reeds beschreven bij de definitieve vaststelling van de afbakening in 2005. Al deze documenten zijn te vinden op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/publicaties>.

Vlaanderen rapporteert zesjaarlijks over de staat van instandhouding van de Europees te beschermen habitats en soorten op haar grondgebied volgens de voorschriften in de Habitat- en Vogelrichtlijn. De meest recente rapportering in het kader van de Habitatrichtlijn vond plaats in 2019. Die rapporten zijn hier terug te vinden: https://pureportal.inbo.be/portal/files/16266937/Paelinckx_etal_2019_RegionaleStaatVanInstandhoudingVoorDeHabitattypenVanDeHabitatrichtlijnRapportageperiode20132018.pdf en https://pureportal.inbo.be/portal/files/16266885/DeKnijf_etal_2019_StaatVanInstandhoudingStatusEnTrendsVanDeSoortenVanDeHabitatrichtlijnAlgemeneResultatenRapportagePeriode20132018.pdf.

De publicatie van de rapportage in het kader van de Vogelrichtlijn is in voorbereiding.

2. De streefdoelen zijn beschreven in de S-IHD-besluiten vernoemd in het antwoord op vraag 1. Voor de Europees te beschermen habitats binnen de SBZ-H werd in 2017 een inventaris gemaakt van de oppervlakte onder passend beheer bij overheden (waaronder het Agentschap voor Natuur en Bos) en erkende terreinbeherende verenigingen. Het handelde om 41.143 ha.

3. Momenteel bestaan geen wettelijk vastgestelde zoekzones. In de praktijk worden de zogenaamde voorlopige zoekzones gebruikt, in het kader van de Omzendbrief passende beoordeling (Omsendbrief/OMG/2017/01) en de bijhorende praktische wegwijzers (<https://pww.natuurenbos.be/>). Van deze voorlopige zoekzones werd een eerste versie opgemaakt in 2014, met een gezamenlijke oppervlakte van 85.444 ha, en een tweede versie in 2015, met een gezamenlijke oppervlakte van 48.410 ha. De zoekzones voor de verschillende habitattypes overlappen in sterke mate met elkaar zodat deze globale cijfers het beste beeld geven van de oppervlaktes.
4. De eerste versie van de voorlopige zoekzones is opgemaakt op basis van ecologische criteria. De tweede versie werd opgemaakt door middel van een ruimtelijk model dat rekening houdt met socio-economische criteria, evenwichtig verdeeld over alle sectoren heen, met name:
 - a. Een minimale oppervlakte aan waterafhankelijke doelen in pompkegels van grondwaterwinningen van grootverbruikers en drinkwaterwinningen;
 - b. Een minimale oppervlakte aan milieugevoelige doelen in de buurt van industrie, havens;
 - c. Een minimale oppervlakte aan doelen binnen de reikwijdte van vermestende en verzurende depositie, afkomstig van economische activiteiten;
 - d. Een minimale oppervlakte aan doelen op gronden met een hoge landbouwkundige waarde;
 - e. Een minimale oppervlakte aan doelen voor 'open habitats' op private gronden.